

5 жовтня 2017 року в Києві було відкрито меморіальну дошку на честь видатного українського вченого-економіста академіка Івана Іларіоновича Лукінова (1927–2004), який віддав науці понад 50 років свого життя.

Дошку встановлено на будинку по вул. Пушкінській, 2-4/7, де науковець мешкав у 1957–2004 рр.

Урочисто відкрили цей пам'ятний знак віце-президент НАН України, голова Секції суспільних і гуманітарних наук НАН України академік НАН України Сергій Іванович Пирожков і академік-секретар Відділення економіки НАН України, директор Інституту демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи НАН України академік НАН України Елла Марленівна Лібанова.

На заході були присутні вдова І.І. Лукінова Тетяна Борисівна Лукінова, академік-секретар Відділення аграрної економіки та продовольства НААН України, радник дирекції Національного наукового центру (ННЦ) «Інститут аграрної економіки» («ІАЕ») НААН України академік НААН України Петро Трохимович Саблук, директор ННЦ «ІАЕ» НААН України академік НААН України Юрій Олексійович Лупенко, а також колеги, учні, друзі та рідні І.І. Лукінова.

Іван Іларіонович Лукінов – видатний учений-економіст, доктор економічних наук (1965 р.), професор (1968 р.), академік НАН України (1976 р.), лауреат Державної премії у галузі науки і техніки України (1979 р.), Заслужений діяч науки і техніки України (1997 р.), віце-президент НАН

України (1979–1993 рр.), академік-секретар Відділення економіки НАН України (1976–1980, 1993–1998 рр.).

І.І. Лукінов народився 5 жовтня 1927 р. в с. Попівка Корочанського району Белгородської області (Росія). У 1941 р. закінчив 8 класів Корочанської середньої школи; з 1943 по 1946 рр. навчався в Корочанському сільськогосподарському технікумі. Після закінчення з відзнакою технікуму вступив на економічний факультет Харківського сільськогосподарського

інституту, який закінчив у 1951 р. – також із відзнакою. Дипломний проект про господарське освоєння яружно-балкових систем був його першим економічним дослідженням, за який на конкурсі студентських наукових робіт м. Харків він одержав першу премію.

Курс аспірантської підготовки (1951–1954 рр.) І.І. Лукінов проходив під науковим керівництвом видатного вченого-аграрника академіка АН УРСР П.М. Першина. Після закінчення аспірантури – у 1954 р. захистив кандидатську дисертацію та продовжував працювати в Інституті економіки АН УРСР молодшим науковим співробітником. 1965 року захистив докторську дисертацію та отримав науковий ступінь доктора економічних наук.

Упродовж 1967–1976 рр. І.І. Лукінов очолював Український науково-дослідний інститут економіки і організації сільського господарства імені О.Г. Шліхтера ВАСГНІЛ, а з 1976 р. по 2003 р. – Інститут економіки НАН України. З 2003 р. був почесним директором Об'єднаного інституту економіки НАН України.

Його перу належить близько 600 наукових праць, серед яких – 5 індивідуальних і 25 колективних монографій, присвячених проблемам економічної теорії, інтенсифікації аграрно-промислової інтеграції, відтворення, ціноутворення та рентабельності суспільного виробництва тощо. До найважливіших наукових праць І.І. Лукінова слід віднести індивідуальні монографії «Воспроизводство и цены» (1977 р.), відзначену Державною премією УРСР у галузі науки і техніки (1979 р.), «Економічні трансформації (наприкінці ХХ століття)» (1997 р.), відзначену премією НАН України імені М.В. Птухи (1998 р.), та «Эволюция экономических систем» (2002 р.). Низку книг ученого перевидано іноземними мовами – англійською, німецькою, словацькою, болгарською, польською, угорською, румунською й іншими.

І.І. Лукінов зробив вагомий внесок у: розроблення кількох напрямів економічної науки (зокрема, у фундаментальні дослідження процесів відтворення, специфіки відтворювальних циклів та економічного обігу ресурсів, закономірностей формування виробничих витрат і результатів, собівартості й вартості продукції під впливом різноманітних чинників, а також проблем ціноутворення та рентабельності, економічного регулювання і створення стабільних умов господарювання) та сферу вивчення аграрних відносин (зокрема, в теорію диференціальної ренти, міжгосподарської кооперації і агропромислової інтеграції, оціночних критеріїв ефективності, методології та методики аналізу трудового потенціалу, мотивації його активного використання, продуктивності праці, фондо- і ресурсовіддачі, використання систем важелів у підвищенні інтенсивності й ефективності аграрного виробництва).

В галузі дослідження соціально-економічних аспектів реформування економіки України І.І. Лукінов розробив модель перехідного періоду до соціально орієнтованої економіки, теоретичні основи нової економічної політики й загальноекономічної стратегії розвитку економіки України в умовах її незалежності, формування та функціонування державних і ринкових механізмів регулювання трансформаційних процесів за оціночним критерієм приросту додаткового ефекту в процесі реалізації структурної політики, політики розвитку регіонів та міжнародних економічних зав'язків. Суть

економічних трансформацій кінця ХХ – початку ХХІ ст. він вбачав у тому, що в них зароджується принципово нова формація, яка, на його думку, в ході еволюції обов'язково стане домінантною.

І.І. Лукінову як людині потужного інтелекту, багатогранному вченому й неординарній особистості були властиві глибоке розуміння суті нинішніх соціально-економічних явищ, унікальне вміння творчо осмислювати та узагальнювати фундаментальні здобутки економічної науки, гостре відчуття актуальних проблем соціально-економічного життя і розвитку народного господарства України. Саме це й принесло йому світове визнання. Він був академіком Української академії аграрних наук (1991 р.), іноземним членом Шведської Королівської академії сільського і лісового господарства (1975 р.), членом Міжнародної асоціації економістів-аграрників (1970 р.)

Надзвичайно вагомим є внесок І.І. Лукінова у підготовку наукових кадрів. Під його науковим керівництвом підготовлено й захищено 10 докторських і 21 кандидатська дисертації. Серед його учнів – відомі науковці-економісти: академік НАН України С.І. Пирожков, академік НААН України П.Т. Саблук, академік ВАСГНІЛ О.О. Сторожук та академік Аграрної академії Болгарії Т. Пандов.

Плідну науково-дослідну роботу І.І. Лукінов органічно поєднував із великою науково-організаційною діяльністю, керуючи науковими колективами, науковими і спеціалізованими радами й комісіями. У 1976–1980 рр. і в 1993–1997 рр. – обирався членом Президії та академіком-секретарем Відділення економіки НАН України, а в 1979–1993 рр. – віце-президентом НАН України. Був членом Експертної ради ВАК СРСР (1968–1985 рр.), членом Пленуму ВАК СРСР (1985–1990 рр.), головним редактором політико-економічного журналу «Економіка України» (1977–2004 рр.), відповідальним редактором міжвідомчого тематичного збірника «Економіка і організація сільського господарства» (1968–1977 рр.).

І.І. Лукінов – заслужений діяч науки і техніки України (1997 р.), лауреат премії Всесоюзної академії сільськогосподарських наук (1975 р.) та Державної премії України в галузі науки і техніки (1979 р.). Був також відзначений міжнародними нагородами, зокрема: Золотою медаллю Асоціації сприяння національній промисловості Франції (1999 р.); Золотою медаллю Європейського співтовариства «Керівник Європейського співтовариства ХХІ століття» (2001 р.), Золотою медаллю М.Д. Кондратьєва (2001 р.) та іншими.

Помер Іван Іларіонович Лукінов 4 грудня 2004 року. Похований на Байковому кладовищі в Києві.

За інформацією Секції суспільних наук НАН України